

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець
 Л.В. Лапіна
08.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Вихователь
закладу освіти: нормативні вимоги, планування і методика
виховної роботи з дітьми»

Розробник(и): ФОП Лапіна Людмила Вікторівна ЄДРПОУ 1862844944

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Л.В. Лапіна

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Вихователь працює з дітьми в різних закладах: у закладі дошкільної освіти, у групі продовженого дня, у спеціальній школі чи інтернатному закладі. Скрізь його робота спирається на нормативні вимоги до виховного процесу, планування дня групи, безпеки середовища і підтримки дитини. Програма зводить ці вимоги до методики: як планувати виховну роботу, організовувати діяльність дітей, документувати спостереження і будувати взаємодію з родиною, зокрема за Базовим компонентом дошкільної освіти для закладів дошкільної освіти.

Цільова група: Вихователі та асистенти вихователя закладів дошкільної освіти, вихователі груп продовженого дня, вихователі спеціальних шкіл, інтернатних і санаторних закладів, вихователі-методисти, педагоги, які ведуть виховну роботу з дітьми.

Професійний стандарт: «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021); для вихователів груп продовженого дня, спеціальних та інтернатних закладів - «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми - Програма реалізується дистанційно. Кожна тема поєднує нормативну вимогу з методикою її виконання: документ, який регулює питання, алгоритм дій, зразки

планування і спостережень, розбір ситуацій із практики, самостійна робота та підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення професійної компетентності вихователів: нормативно правильна організація виховної роботи в закладі освіти, планування дня групи, розвиток і безпека дитини, методика роботи з дітьми різного віку та партнерство з родиною.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати нормативні вимоги до виховної роботи в закладі освіти, зокрема Базовий компонент дошкільної освіти для закладів дошкільної освіти
- опанувати планування виховної роботи і дня групи та документування спостережень за розвитком дитини
- освоїти методики організації ігрової, пізнавальної, мовленнєвої та рухової діяльності дітей
- опанувати вимоги до безпеки освітнього середовища і підтримки дитини, зокрема з особливими освітніми потребами
- напрацювати методику роботи групи продовженого дня, спеціальних та інтернатних закладів
- освоїти форми взаємодії з родинами вихованців

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- професійна (методична) компетентність вихователя
- психологічна компетентність (Б1)
- інклюзивна компетентність (Б1)
- компетентність педагогічного партнерства (Б3)
- здоров'язбережувальна компетентність, безпека освітнього середовища (Б2)
- нормативно-правова компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі зможуть планувати й організовувати виховну роботу в групі закладу освіти за чинними нормативними вимогами, документувати розвиток дитини, забезпечувати безпечне середовище, вести день групи і будувати партнерство з родинами.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: вихователь, група продовженого дня, дошкільця. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; слухач обирає теми під свою посаду, проходить всі теми не обов'язково.

Перелік тем модулів не є вичерпним: суб'єкт підвищення кваліфікації

поповнює його новими темами, які включаються до модуля відповідного напрямку. Перелік у цьому документі наведено станом на 08.10.2026; актуальна редакція розміщується в розділі «Важливі документи» програми на платформі «Вектор» і оновлюється в міру поповнення.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Дошкілля	8	1	1-29	2-30
2	Вихователь	16	1	1-29	2-30
3	ГПД	5	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	29			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Дошкілля (8 тем)

1. Цифрова компетентність педагога: тенденції та перспективи. Мистецтво/ОТМ
2. Проектні технології у сучасному ЗДО
3. Використання нетрадиційних, інноваційних технологій в галузі фізкультурно оздоровчої діяльності ЗДО.
4. Створення оптимальних умов для інтелектуального та емоційного розвитку особистості дошкільника.
5. Дошкілля в умовах воєнного часу
6. Передумови формування комунікативної компетенції. Дошкільне розмаїття вихованців.
7. Формування медіаграмотності та критичного мислення. Розвиток компетентностей НУШ.
8. Читацька грамотність дошкільників: як виконувати завдання нового формату.

Модуль 2. Вихователь (16 тем)

1. Професійне вигорання: методи протидії та відновлення ментального здоров'я вчителя
2. Збереження ментального здоров'я в умовах професійних викликів: психологічні стратегії для педагогів
3. Активне і здорове дитинство: Використання здоров'язберігаючих технологій у дошкільній освіті
4. Здоров'язберігаючі технології, ЛФК, нейрофітнес та їх використання в сучасних умовах для ЗДО.
5. Практика рухливого патріотичного виховання дошкілля. Креативні реалізації сьогодення.
6. Патріотичне виховання у фізкультурно оздоровчій діяльності ЗДО.
7. Статеве виховання та сексуальна освіта в школі. Що потрібно знати вчителю.
8. Виховання надії та стійкості через дошкільну освіту в умовах воєнного часу.
9. Методики виховання у роботі педагога 2025.
10. Пластовий метод у вихованні
11. Розвиток комунікативної компетентності вихователя. Специфіка та правила мовленнєвого спілкування.
12. Підвищення якості організації освітнього процесу груп продовженого дня в ЗЗСО
13. Нові ролі Вихователя гуртожитку ліцею в умовах змін.
14. Гендерні особливості. Відмінності у навчанні та вихованні дітей різної статі.
15. Адвент-календар як інноваційна ігрова форма навчання та виховання.
16. Нові ролі керівника-педагога, вихователя в умовах змін.

Модуль 3. ГПД (5 тем)

1. Формування вміння знайомити дитину із книжками, використовуючи розмаїття функціональних типів видань. ГПД
2. ГПД. Зацікавлення книжкою. Об'єднання зусиль школи, родини та суспільства.
3. Шляхи формування кваліфікованого читача-учня початкової школи в умовах ГПД
4. Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти для ГПД НУШ
5. На одній хвилі з дітьми покоління Альфа: кейси для сучасного вчителя НУШ

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Дошкілля

Мета модуля: Вдосконалення професійної майстерності вихователів щодо впровадження інноваційних програм розвитку дошкільнят.

Завдання модуля:

- Вивчення особливостей психології раннього дитинства
- Методика підготовки дітей до переходу в школу
- Організація партнерської взаємодії з батьками
- Створення інклюзивних груп у садочку

Модуль 2. Вихователь

Мета модуля: Підвищення кваліфікації вихователів щодо впровадження інноваційних виховних стратегій.

Завдання модуля:

- Опанування методів формування ціннісних орієнтирів
- Методика організації безпечного та інклюзивного простору
- Розвиток комунікативних навичок вихователя
- Співпраця з фахівцями супроводу

Модуль 3. ГПД

Мета модуля: Розвиток професійних компетенцій вихователів ГПД щодо створення розвивального середовища.

Завдання модуля:

- Вивчення санітарних норм та вимог безпеки в ГПД
- Методика організації самопідготовки учнів без перевтоми
- Проведення годин цікавого дозвілля та психологічного розвантаження
- Співпраця з вчителями та батьками

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>
2. Бахтіна Г. П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового

мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.

3. Безсонова О.К. Творчий продукт. Методична скарбничка вихователя. 2021. №1,2, 3.
4. Біла книга. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів./Дж.М.Зош, Е.Дж.Хопкінс, Х.Дженсен, К.Лю, Д.Ніл, К.Хірш-Пасек, С.Л.Соліс, Д.Вайтбрід. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: <https://cutt.ly/h1FRr1i>
5. Борисенко В. Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підхід. 2017. URL: <https://bit.ly/3hxpBSJ>
6. Брежнева О. Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. Методична скарбничка вихователя. 2017. №4. С.16 – 20; 29 – 35.
7. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37 – 44.
8. Брюховецький В.С. Ліна Костенко: Нарис творчості. К.: Дніпро, 1990. 262 с.
9. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
10. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. К.: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
11. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
12. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. Дошкільне виховання. 2018. №3. С. 2 – 6.
13. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21-23.
14. Дідура Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. Дошкільне виховання. 2019. № 6. С.30 –32.
15. Іванік О. Рівний рівному ; посібник для менторів І Іванік О., Каравай А., Гейнек- Дагаргулія М., Лашук Ю., Кнюпа Ю. - Київ, 2018. - 57 с. - URL : <https://insha-osvita.org/article/posibnYk-dlia-mentoriv-rivnyi-rivnomu/>
16. Компетентнісний підхід: ідеї для реалізації на уроках. URL: <https://bit.ly/3iujpsL>
17. Корнеева О.Л. Вихователі, які вміють грати, – виграють. Вихователь-методист. 2017. №2. С. 17 – 21.
18. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
19. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020kosenchuk-novik.pdf>
20. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>
21. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf
22. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту/ навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 423 с.
23. Кремень В. Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
24. Ландрет Л. Правильне виховання характеру дітей. / пер. з англ. Степанова В., ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2017. 224 с.
25. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
26. Маршалл Розенберг. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Ранок.

2020. 263 с.

27. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
28. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkillya.pdf
29. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>
30. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
31. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
32. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
33. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
34. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
35. Семиліт М. В. Проектування майбутнього особистості. Черкаси, ЧОППОП, 2001. 88 с.
36. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11 – 15.
37. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>
38. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
39. Díaz-Corrales, J. La pédagogie différenciée dans le cadre de l'enseignement/ apprentissage du Français Langue Étrangère (Fle). URL: <http://surl.li/dymtd>
40. Yarborough C. and FedescoH. Motivating Students. URL: <http://surl.li/earpm>

Додаткова література:

1. Академічна доброчесність у середній школі: методичні рекомендації. URL: <https://tinyurl.com/chesnist>
2. Гайдученко С. О. Мотивація персоналу. Харків : ХНУМГ, 2013. 111 с.
3. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник /упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с. URL: <https://cutt.ly/70zsIND>
4. Даниленко Л.І. Світочі української науки: життя та наукова діяльність: метод. посібник /Л.І. Даниленко, І.Ю. Гогайзель, Л.І. Гнед та ін. Черкаси: КНЗ «ЧОППОП Черкаської обласної ради», 2018. 104 с.
5. Линьов К. Концепція розвитку закладу освіти: з чого починати (част. 1). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiLcW77tyM>
6. Маркозова О.О. Навчання впродовж життя - необхідна передумова досягнення життєвого успіху людини. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого».

№ 2 (29). 2016. С. 198-205.

7. Наказ МОНУ № 1313 «Деякі питання організації та проведення супервізії» від 18 жовтня 2019 р. 2020 р., № 69, Т. 1. С.73.
8. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0813729-21#Text>
9. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією Е. А. Пінковської, Т. В. Черкашиної. Укладач А. В. Аносова. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 152 с.
10. Фінанси : збірник тестових завдань. І. І. Біломістна. Харків : ХІБС УБС НБУ, 2010. 64 с.
11. DLL 10: DaF für Jugendliche: Deutsch als Fremdsprache.Klett Sprachen GmbH, 2016. 199 s.
12. Lesen, Schreiben, Hören, Spielen, Sprechen: Deutsch lernen im Internet. URL: <http://surl.li/eakxx>